

artikelen aanvaarden; om nu van de Ned. Geloofsbelijdenis, en de Canones, maar heelmaal te zwijgen.

Was nu iedereen, die de twaalf artikelen (en wat daar verder volgt) niet meer werkelijk belijdt, maar aanstands bereid, om dit duidelijk, en zonder omwegen te zeggen, dan zou de wereld haar gang kunnen gaan, zonder door valsche probleemstellingen opgehouden te worden. Maar het ongeluk is, dat velen die aan het christelijk geloof, gelijk het historisch kenbaar is, ontzonden zijn, dit noch aan zichzelf, noch aan anderen bekennen willen. Zij blijven dus praatendeeren, het oecumenische christendom toegedaan te zijn. En intusschen is het toch zoo niet.

Daarom komen er onder hen, die nog wel de twaalf artikelen (etc.) kunnen aanvaarden, twee groepen.

De ééne groep heeft nog niet begrepen, dat die buitenstaanders als 't erop aankomt, aan het christelijk geloof reeds ontzonden zijn. Zij meenen dus (ten onrechte) dat zijzelf niet geïsoleerd zijn; en nu roepen zij om de saambinding met degenen, die zij nog voor christenen houden, maar die het, (objectief gesproken), niet meer zijn. Dat vinden zij dan „breed“.

De anderen, die misschien geen haar beter zijn dan de eerstgenoemden, maar theologisch scherper zien, en ontleden, hebben werkelijk begrepen, dat zij, instee van ZICHZELF te ISOLEEREN (wat altijd een groot kwaad is voor God) feitelijk door de anderen, die niet-meer-geloovenden (in objectieven zin) geïsoleerd ZIJN, losgelaten ZIJN, met die twaalf artikelen (onverknood) en die belijdenis (niet-„ver“-interpreteerd) alleen gelaten ZIJN. Zonder dit isolement hunnerzijds te begeeren, constateeren zij het feit, en trekken er hun conclusies uit, en noemen de dingen nuchter bij hun naam.

Hadden de lieden van de eerste groep hetzelfde theologisch inzicht, of hadden zij den wil en de kracht, met argumenten aan te toonen, dat de lieden van de tweede groep zich in hun waardeering van de eerste vergisten, er zou geen misverstand ontstaan. Hoogstens een leerzaam en ontdekkend debat.

Maar nu de lieden van de eerste groep noch het één hebben, noch het ander praesteeren, komt er verwijdering, misverstand; een ietwat hoogmoedig-zelfvoldane houding bij de eerste groep, die zich oecumenisch waant, en vergeet, dat zij slechts met CHRISTENEN oecumenisch kan omgaan; en een ietwat bedroefde, kritische, soms koppige, maar vóór alles nuchtere houding bij de tweede groep, die er voor bedankt, in een sprookjeswereld te leven. Want zoo'n wereld lijkt hun niet christelijk. Ondergeteekende neigt tot de meening, dat dit laatste zinnetje een zweem van waarheid bevat, om het nu maar eens heel ootmoedig te zeggen.

We lezen verder:

Anderzijds is het ook doorzichtig dat in dit isolement ook groote bezwaren liggen, al was het alleen maar dit bezwaar, dat wij zoo weinig geleerd hebben werkelijk en met bewogenheid mee te leven de machtige spanningen en worstelingen van onzen tijd, en daarom vaak zoo weinig in staat zijn het bevrijdende woord te spreken als wij in aanraking komen met hen die midden in de branding staan. Wij hebben ons al te gemakzuchtig verschanst achter het wel-sluitend pantser van onze beginselen en beschouwingen.

„Bewogen“, — tja, dat is ook al zoo'n mooi woord. Sikkelt riep eens uit, naar verhaald wordt: Heere, verlos ons van de „moole preeken“.

En ik zou willen hopen, dat de Heere ons bewaart voor de „moole woorden“.

Is soms nuchterheid geen bewogenheid?

De hemel, en de engelen zeggen: ja.

Is soms de uitroep, dat wie de twaalf artikelen niet gelooft, geen christen is, geen bewogen uitroep?

Ik meen: ja.

Is het critiekloos heenloopen over totaal nieuwe probleemstellingen, die de vóór-onderstellingen der twaalf artikelen (etc.) ondermijnen, wel bewogen? Ik vind het nog al onbewogen, slap. Hebben we ons al te gemakzuchtig verschanst achter een pantser? Maar hoevelen verschanzen zich achter een mom? Een mom van oecumenisch „christendom“, dat evenwel in feite niet christelijk is, en dus ook niet oecumenisch christendom kennen, laat staan, bevorderen kan?

We lezen verder:

Een tweede opmerking die wij maken moeten, is deze: geestelijke bewegingen worden niet door logische, maar door geestelijke (wil men: psychologische) wetten geregeerd. Om maar weer een enkel voorbeeld te noemen: men kan vragen hoe het komt dat in onzen tijd, ook binnen onze Gereformeerde Kerken, de gedachte aan de hel, de vrees voor de verdoemenis, zoo absoluut op den achtergrond getreden is, vergeleken bij wat vorige generaties daarin gevoeld en gedacht hebben. Als men die vraag stelt, kan men nooit een antwoord vinden door een logische redeneering op te bouwen, in dien zin alsof een dergelijke verschuiving gevolg is van logische argumentatie. Geestelijke accent-verleggingen worden niet door argumenten tot stand gebracht, maar zij groeien, en het proces van hun groei wordt bepaald door eigen wetmatigheden, die wij met onze argumenten slechts zeer gebrekkig benaderen kunnen.

Met andere woorden: er is iets uitermate geheimzinnigs in de golvingen van het geestelijk leven. Als men er zelf in leeft, merkt men haast niet dat die golvingen er zijn, zoo onmerkbaar deint men als het ware mee op de branding van het leven. De Heilige Geest¹⁾ leidt²⁾ het innerlijk leven van zijn Kerk op een zoo uiterst fijne en subtiële wijze, dat men eigenlijk alleen bij het terugschouwen naar wat vroeger was, in staat is zich rekenschap te geven van wat Hij nu „tot de gemeenten zegt“.

Geestelijk, en psychologisch, — maar dat verschilt nog al wat, dunkt me zoo. Wat er onder verstaan wordt, kan men intusschen niet scheiden. Ook in het onderhavige punt niet.

K. S.

- 1) De duivel ook. K. S. En ons „eigen vleesch“. K. S.
- 2) Verleiden is dan in het geval van noot 1) te lezen. K. S.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Direktie te:

Noord-Scharwoude: Cand. J. J. Oranje, hulpred. te Den Oever, Cand. W. Reeskamp te Utrecht en Cand. P. J. Richel te 's-Gravenhage.

Tweetal te:

Roden: Cand. A. Mollema te Scharnegoutum en Cand. W. Reeskamp te Utrecht.

Smilde: G. J. Hoytema te Twijzelerheide en H. Post te Ambt Vollenhove.

Beroepen te:

Leek: J. A. Gravestein te Oosterzee.
Noord-Scharwoude: Cand. P. J. Richel te 's-Gravenhage.
Smilde: G. J. Hoytema te Twijzelerheide.

Aangenomen naar:

Santpoort: Dr. W. G. Harrenstein te Amsterdam.

Intrede te:

Onnen, gem. Haren (Gr.): A. Kuiper. Tekst: 2 Petr. 1:13.

Emeritaat De K. Doornbos.

De Classis Leeuwarden der Geref. Kerken heeft met ingang van 24 November a.s. aan De K. Doornbos te Boxum, na volbrachten 40-jarigen diensttijd eervol emeritaat verleend.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

Door de Classis Groningen der Geref. Kerken zijn na gehouden praeparatoir examen toegelaten tot den dienst der Woorden de heeren J. van Eerden, Steentilstraat 5, tel. 2024 Groningen, en A. M. Spiering, Verl. Heereweg 125, Groningen, tel. 5626. Beide kandidaten zullen gaarne de Zondags de kerken dienen en een beroep in overweging nemen.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Amersfoort, Barendrecht en Kornhorn: Cand. M. Baan te Maassluis.
Gouda: P. de Groot te Gorinchem.

Aangenomen naar:

Eindhoven: A. Gruppen te Zwaagwesteinde.

Intrede te:

Rotterdam-Zuid: D. Driessen. Tekst: Psalm 119:18.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Katwijk aan Zee en Scheveningen: M. Heikoop te Utrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Elburg: J. van Amstel te Voorthuizen.
Middelhamnis: P. de Looze te IJsselmuiden.
Oosterzee-Echten: G. van Veldhuizen te Hantum.
Randwijk (Gld.): Jac. Vermaas te Hooftvee.
Westbroek: W. L. Mulder te Hoevelaken.

Aangenomen naar:

Appelscha: Cand. H. Engelsma te Oosterend (Fr.).
Durgerdam (N.-H.): Cand. A. C. Smits te Rotterdam-Oost.
Graft-De Rijp: W. A. Kastein te Kampen.
Jutrijp-Hommerts: H. J. Langman te Mulderberg.
Twello: Dr. A. Steenbeek te Surhuizum.
Wehl (Gld.): Cand. A. P. Mijnaards te Hilversum.

Bedankt voor:

Barneveld: J. Lekkerkerker te Oldebroek.
Birdaard: Cand. H. Engelsma te Oosterend (Fr.).
Goedereede: H. H. van Ameide te Groot-Ammers.
Nieuwe Tonge: H. Bout te Genemuiden.
Vinkeveen (toez.): M. J. Lekkerkerker te Kockengen.

Intrede te:

Schoonhoven: D. J. v. d. Graaf. Tekst: Jes. 61:1.

Afscheid van:

Blija: P. H. Kapteyn Jr. Tekst: Psalm 103:1.

Overleden:

Dr. G. J. Weyland, pred. te Veere, (pres. der Synode), 75 jaar.

WAAROM CHRISTELIJK ONDERWIJS?

door Ds. C. A. VREUGDENHIL

met een woord vooraf van Dr. K. DIJK

Onze christelijke pers zegt er van o.a.:

„Prachtbrochure voor verspreiding; principieel, goed en goedkoop.“ „De Rotterdammer“.
„Een principieel betoog, dat veel goed materiaal bevat. Warm aanbevolen.“ „Onze Vacatures“.
„Ziehier, uitnemend materiaal ten dienste van de nieuwe propaganda-actie door de Unie begonnen. Ik geloof, dat deze brochure ook onder tal van ouders onzer schoolgaande kinderen haar werk kan doen.“ „De School m. d. Bijbel“.

PRIJS 25 CENT. — Keurig uitgevoerd

Voor verspreiding uitgegeven voor de Unie „Een School met den Bijbel“ bij getallen 3 ct. per ex.

De Uitgevers:

GOES OOSTERBAAN & LE COINTRE

Lezers van „De Reformatie“! Wekt uw kennis op proefnummers van ons Blad aan te vragen. Zeer velen doen dit reeds! U ook?

Chr. Muziektijdschrift „De Harp“

met maandelijksche Muziekbijlage

f 1.50 per Jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheele voldoening smaken.

Adm.-Adres: 1e Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

SCHENK HIERAAN UW AANDACHT S.V.P.!

Door ons wordt in den handel gebracht een

KAARTSYSTEEM VOOR KERKELIJK GEBRUIK

Deze kaarten zijn ingericht om gedurende het gehele leven van het gemeentelid te wiens (wier) name zij zijn gesteld, mede te gaan. Dus geen overschrijving van een dooplied nadat dit lid belijdenis des geloofs doet, op een andere kaart, zoals bij verschillende systemen moet gebeuren en waarbij vaak abusuen ontstaan.

De kaarten zijn in twee kleuren, groen voor mannen en oranje voor vrouwen. Bij den doop wordt de kaart uitgeschreven en alfabetisch gevoegd achter de scheidskaart „Doopleden“. Doet het dooplied belijdenis, dan wordt zulks op dezelfde kaart bijgevoegd en de kaart geplaatst achter de scheidskaart „Belijdende leden“. Huwt het lid, dan wordt dit eveneens op dezelfde kaart bijgevoegd en de kaart op haar oude plaats teruggezet. Vertrekt het lid, onttrekt het zich of overlijdt het, ook dan wordt dit op de kaart bijgevoegd en de kaart verhuist achter de scheidskaart „vertrokken“, „onttrokken“, of „overleden“. (Het verdient aanbeveling voor de laatste categorieën, waarvoor de kaart dus niet meer gebruikt hoeft te worden, een afzonderlijke doos of kastje te gebruiken als „archiefkastje“).

Kaarten voor mannen (groen), en vrouwen (oranje), per 100 f 2.25
Gezinskaarten (rood), per 100 - 2.25
Scheidskaarten met tabel: „belijdende leden“, „doopleden“, „vertrokken“, „onttrokken“ en „overleden“, p. stel - 0.50
Alfabetkaarten, per stel van 25 stuks - 1.-
Kartonnen kaartenkastjes, zeer sterk, voor ruim 800 kaarten - 5.50
Eikenhouten kastjes voor ruim 800 kaarten, uiterst solide - 13.50

Wij meenen met dit systeem een stap nader te zijn gekomen tot een gemakkelijke en eenvoudige kerkelijke administratie, waardoor o.i. praktisch ook het maken van fouten wordt uitgeschakeld. Met vol vertrouwen raden wij de invoering ervan aan.

DE UITGEVERS,

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

OVEREENSTEMMING DER VIER EVANGELIËN

bewerkt door I. SNOEK

benevens

DE HANDELINGEN DER APOSTELN

Reeds meerdere malen is de behoefte uitgesproken aan een dergelijk werk, waarin naast elkaar, overzichtelijk en ingedeeld naar tijdsorde, de vier Evangelien direct zijn naast elkaar te slaan.

De heer SNOEK was bereid de bewerking er van op zich te nemen, en voegde er tevens de Handelingen der Apostelen aan toe.

Dit boek is geworden een belangrijk hulpmiddel voor allen, die tot Bijbelstudie geroepen zijn.

Aan predikanten en studenten in de theologie; aan onderwijzers bij het prepareren van hun bijbelles; aan studerende voor het na-examen van den Schoolraad aan de leden van onze jeugdverenigingen; ja, aan iedereen Schriftonderzoeker zal het uitnemende diensten bewijzen. Het werk telt 392 blz. en is voorzien van uitvoerige registers en inhoudsopgave.

Gebonden in stevigen linnen band bedraagt de prijs f 3.75.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Postrekening No. 36000

BEKNOPT LEERBOEK DER BIJBELSCHE OUDHEIDKUNDE

door K. WIELEMAKER.

2e druk — Prijs f 1.40.

„Een prachtig repertorium, ook voor onze Theol. Studenten en Predikanten.“ Zoo schreef Dr. G. KRIZER destijds in het „Gereformeerd Theologisch Tijdschrift“, naar aanleiding van de verschijning van dit werk.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Medew.

Brugg.

van H.

Vlaar.

Meijst.

's-Gr.

Dokt.

Vreug.

Alle st.

Prof.

INHOUD: B.

Uit de Sc.

15:24.)

over avond.

sen: Sergi.

Lichtzoek.

intelligente

merkingen

king" door

„Haagsche

— Boekbes